

Ժիրայր Սէֆիլյանի և Վարդան Մալխասյանի ձերբակալության իրական պատճառները

Հարգելի պատգամավորներ,

Ողջունում եմ մեր դեմ հարուցված քրեական գործի և, ընդհանրապես, քաղաքական հետապնդման իրական պատճառները ուսումնասիրելու Ձեր նախաձեռնությունը: Ես հրաժարվել եմ նախաքննական մարմնին որևէ ցուցմունք տալուց, ուստի շնորհակալ եմ, որ ինձ առիթ էք տալիս պատասխանելու հանրությանը հուզող հարցերին:

Ժիրայր Սէֆիլյան
20 փետրվարի 2007թ.

1. Ներկայացրեք Ձեր ինքնակենսագրական տվյալները.

Ծնվել եմ 1967թ., Բեյրութում: Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի տարիներին, պատանեկան հասակից, մասնակցել եմ Բեյրութի հայկական թաղամասերի պաշտպանությանը:

1990թ. հուլիսին եկել եմ Հայաստան և որպես զինվորական մարզիչ մասնակցել եմ ինքնապաշտպանական խմբերի կազմավորմանը: Առաջին օրերից մինչև հրադադար մասնակցել եմ Արցախյան պատերազմին: Այդ ընթացքում հրամանատարն եմ եղել Ղաշնակցության վաշտի, իսկ հետո դրա հիման վրա ձևավորված ԼՂՀ ՊԲ Շուշիի առանձնակի գումարտակի:

Պատերազմի ընթացքում, 1993թ. ամուսնացել եմ: Անդրանիկ զավակի ծննդյան առիթով 1994թ. նոյեմբերին մեկնել եմ Բեյրութ, որին հաջորդեց Ղաշնակցության արգելումը և ես վերադարձա միայն 1997թ. հոկտեմբերին: ԼՂՀ ՊԲ-ում ծառայությունս շարունակեցի որպես 10-րդ Լեռնահրաձգային Դիվիզիայի փոխհրամանատար, ապա Վեցերորդ Պաշտպանական շրջանի հրամանատար:

1998թ. վերադարձել եմ Երևան և զբաղվել հասարակական-քաղաքական գործունեությամբ: 2001թ.-ից առ այսօր հանդիսանում եմ «Ազատագրված Տարածքների Պաշտպանություն» հասարակական նախաձեռնության համակարգողը: 2006թ.-ից «Արաքս-Կուր» վերաբնակեցման և զարգացման հիմնադրամի Հոգաբարձուների Խորհրդի նախագահն եմ: Նախաձեռնողն եմ նաև Հայ Կամավորականների Համախմբման, որի անդրանիկ հավաքը տեղի ունեցավ այս տարվա դեկտեմբերի 2-ին:

Պահեստի փոխգնդապետ եմ, պարգևատրվել եմ Առաջին աստիճանի «Մարտական Խաչ» շքանշանով և այլ պարգևներով:

2006թ. հունիսին Երևանում ծնվել է երկրորդ զավակս:

2. Ի՞նչ հիմնավորումով է Ձեզ մերժվել ՀՀ քաղաքացիության տրամադրումը: Ներկայումս ի՞նչ կարգավիճակով էք գտնվում Հայաստանի Հանրապետությունում:

Քաղաքացիություն ստանալու համար առաջին անգամ դիմել եմ 2003-ին, սակայն դիմումս մնացել է անպատասխան: Օրենքին համաձայն, մեկ տարի հետո, նորից եմ դիմել: Այս անգամ ստացվել է մերժողական պատասխան՝ առանց որևէ բացատրության: Հայտնի է միայն, որ նախագահականին կից հանձնաժողովը հաշվի է առել ԱԱԾ-ից ստացված բացասական եզրակացությունը:

Երևան տեղափոխվելուց հետո, նախքան քաղաքացիության համար դիմելը, փորձեցի ստանալ մշտական կեցության փաստաթուղթ, որը նույնպես մերժել են՝ առանց հիմնավորման:

Ներկայումս ՀՀ-ում գտնվելու որևէ իրավական կարգավիճակ չունեն:

3. Ըստ պաշտոնական տեղեկատվության Դուք մեղադրվում էք Հայաստանի Հանրապետության պետական իշխանությունը բռնությամբ զավթելուն ուղղված կոչեր անելու համար: Ի՞նչ կարող էք ասել այս կապակցությամբ:

Անհեթեթ մեղադրանք է և քաղաքական պատվերով սարքված գործ:

Իշխանափոխության անհրաժեշտության մասին ասել են միշտ: Բռնությամբ կամ զենքով դա անելը չեն պատկերացնում: Նախ, որովհետև դրա կարիքը չկա: Ժողովուրդը այնքան է ատում այդ մի քանի անձերին, որ բավարար է մի քիչ կազմակերպել նրան և այս վարչախումբը կհեռանա: Մյուս կողմից զենքը ներքին պայքարում արդյունավետ միջոց չէ: Ոչ ոք չի կարող ծառայություններից թաքուն այնքան սպառազինություն կուտակել, որ կարողանա առձակատվել պետական կառույցի հետ: Ես զենքից վախեցող չեմ, սակայն ինչ իմաստ ունի կազմակերպական կառույցը օրենքի կողմից հալածվելու ռիսկի ենթարկելը:

Ինչ վերաբերում է ելույթիս, ապա ասեմ, որ ուրիշների պես ես էլ ունեմ արտահայտվելու ազատություն և պերտքս եմ համարում բարձրաձայն հայտարարելու իմ քաղաքական դիրքորոշումների մասին: Եթե իշխանափոխության կոչը հանցանք է, ապա այդ մեղադրանքով կարելի է դատել Հայաստանի բնակչության առնվազն կեսին:

4. Քրեական գործում հիշատակվում է չգրանցված «Հայ կամավորականների համախմբում» կազմակերպությունը: Ինչ կազմակերպություն է այն: Որոնք են նրա նպատակները: Ի՞նչ կարգավիճակ ունեք կազմակերպությունում:

Ի՞նչ է նշանակում չգրանցված: Որ օրենքն է պահանջում, որ ամեն մի հասարակական շարժում, դեռ չստեղծված, գրանցվի: Կամ, ընդհանրապես, ով ասաց, որ գրանցվելը պարտադիր է: «Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն» հասարակական նախաձեռնությունը նույնպես չենք գրանցել, որովհետև դրա կարիքը չենք զգացել, բայց շատ լավ էլ գործել ենք, նույնիսկ խորհրդարանական լուծման եմք մասնակցել և մեր զեկույցը տպագրվել է ԱԺ հրատարակած ժողովածուում:

Ինչ վերաբերում է «Համախմբմանը»: Ես այն նախաձեռնել եմ մի խումբ համակիր անձանց հետ միասին, որովհետև զգացել եմ, որ, չնայած բազմաթիվ կուսակցությունների և կազմակերպությունների առկայությանը, մեր հայրենիքում գոյություն չունի լավ կազմակերպված հայկական մի կառույց, որը կկարողանար տիրություն անել երկրին և ժողովրդին:

5. «Հայ կամավորականների համախմբման» դեկտեմբերյան հավաքում հնչած ելույթները հրապարակվել են մամուլում: Ի՞նչ եք նկատի ունեցել երբ ասել եք.

- Համաձայն եմ, միջոցների միջև խտրականություն չդնենք:
- Ընդդիմությունը խաղաղ ցույցերով արդյունքի չի հասնի
- Եթե անհրաժեշտ լինի, ապա կստիպենք ընդդիմությանը կազմակերպվել

«Համաձայն եմ, միջոցների միջև խտրականություն չդնենք»: Դա անդրադարձ էր հավաքի ժամանակ հնչած 2-3 ելույթների, որոնցում իմ կարծիքով հուսահատության երանգ կար՝ ընդդիմության պայքարի ավանդական միջոցներից: Եվ դա բնական է, որովհետև տարիներ շարունակ ժողովրդի կամքը առհամարիվել է: Ընդդիմությունը մի քանի անգամ փաստացի հաղթանակներ է տարել, սակայն չի կարողացել ամրագրել դրանք: Կարող ենք ասել նաև, որ նրան դա թույլ չեն տվել: Սակայն ժողովուրդն իր հույսը կապում է ոչ թե իշխող վարչախմբի ողորմածության, այլ ընդդիմության առաջնորդների վճռականության հետ: Ու տեսնելով, որ ընդդիմության բողոքի «խաղաղ» ցույցերը արդյունք չեն տալիս, մարդիկ սկսում են ավելի ծայրահեղ միջոցների մասին մտածել: Սակայն իմ համոզմունքով պատճառը ընդդիմության և ժողովրդի անբավարար կազմակերպվածությունն է, այլ ոչ թե պայքարի միջոցները: Բավարար կազմակերպվածության դեպքում ծայրահեղ քայլերի դիմելու որևէ անհրաժեշտություն չի լինի, որովհետև երբ ժողովուրդը կազմակերպված է, երբ բոլոր տեղամասերում կարողանում է բռնել կեղծարարի ձեռքը, իսկ հետո էլ իր վրա մահակ բարձրացնող ձեռքը, պետությունը չի համարձակվի ավելի ուժային միջոցների դիմել: Դրա համար ընդդիմությունը պետք է միասնական լինի: Ցավոք դա դժվար է ստացվում: Մենք ուզում ենք ձևավորել այնպիսի

ազգային ուժ, որը լինելով հզոր, բայց ոչ հավակնոտ, կկարողանա որոշիչ ազդեցություն ունենալ ժողովրդի աջակցությունը վայելող ուժերի վրա և զսպել առանձին առաջնորդների ոչ կառուցողական վարքագիծը: «Ընդդիմությանը ստիպելը» այդ իմաստով է:

6. Ճիշտ է արդյո՞ք, որ մարտական ատրճանակ եք ունեցել:

Մակարով տեսակի ատրճանակը պարզ և է, որ ստացել եմ բանակի հրամանատարությունից: Որպես սպա, ես 1990թ-ից մշտապես ատրճանակ եմ կրել: Համենայն դեպս ուրիշների պես առաստաղներին չեմ կրակել և մականունս էլ «կրակեմ ժիրո» չի եղել: Ոչ էլ ցուցադրել եմ, որ զենք եմ կրում:

7. Նախապես զգուշացվել եք արդյո՞ք հնարավոր ձերբակալության մասին, ում կողմից և ինչ հիմնավորմամբ կամ խորհուրդով:

Զգուշացվել էի, և ոչ միայն վերջին օրը, մի քանի ժամ առաջ, այլ նաև դեկտեմբերի 4-ին: Իմ ծանոթներից մեկը հատուկ հանդիպեց հետս (անունը չեմ ուզում տալ) և ասաց, որ ԱԱԾ-ն ուզում է ինձ ձերբակալել, որովհետև «շատ ակտիվ եք»: Ձերբակալության օրը տեղեկացվել եմ Վանոյի (Վահան Արոյանի) կողմից, ձերբակալությունից մի քանի ժամ առաջ, երկու հեռախոսազանգով: Հիմնավորումը եղել է «ուզում են արտաքսել»: Երկու անձերն էլ ԱԱԾ-ում շատ ծանոթներ ունեն:

8. Ինչ հանգամանքներում եք ծանոթացել Վահան Արոյանի հետ, նրա հետ ինչ կապ եք ունեցել վերջին շրջանում:

Շուշիի գործողության ժամանակ եղել ենք նույն զորամիավորի կազմում: Պատերազմից հետո շփվել ենք որպես մարտական ընկերներ: Ունենք մի քանի ընդհանուր բարեկամներ:

9. Տեղյակ եղել եք նրա մոտ պահվող զենքերի մասին:

Տեղյակ չեմ եղել: Բայց Վանոն իմ մարտական ընկերն է և ես վստահ եմ, որ նա երբեք այդ զենքերը ի չարս չի գործադրել:

10. Ինչ գիտեք ԱԱԾ, ՆԳՆ և այլ ուժային կառույցների հետ Վահան Արոյանի ունեցած կապերի մասին:

Ենթադրում եմ, որ Վանոն սերտ հարաբերություններ ուներ ԱԱԾ-ից շատերի հետ: Ապրելով սահմանին մոտ, նա ազատ մուտք ու ելք ուներ ուղեկալներ: Դրանց պետերը պարբերաբար դիմել են իր օգնությանը: Գիտեմ, և նույնիսկ հեռուստատեսությամբ է ցուցադրվել, որ այնտեղ Վանոն մասնակցել է ինչ-որ իրավապահ օպերացիաների: Ոստիկանությունում էլ շատ ծանոթներ ուներ:

11. Ինքներդ նախապես շփումներ ունեցել եք ԱԱԾ պաշտոնյաների հետ և ինչ բովանդակությամբ:

Վերջին 5-6 տարիների ընթացքում ինձ պարբերաբար հրավիրել են զրույցի: Բոլոր դեպքերում պատճառը իմ հասարակական ակտիվությունը, ընդդիմադիրների հետ ունեցած շփումներն ու ընդհանուր ընդդիմադիր կեցվածքն է եղել: Վերջին անգամ հրավիրել են 2006թ մարտի վերջին: Ամենախիստ խոսակցությունն էր, սպառնացին, որ, եթե չդադարեցնեմ անօրինական գործունեությունս, ապա կվտարեն: Հայտարարված պատճառը Ջավախքի հարցում իմ ավելի արմատական դիրքորոշումն էր, բայց իրականում ավելի շատ անդրադարձան հայտնի զույգի դեմ իմ ելույթներին: Պատասխանեցի, որ իմ գործողությունների մեջ անօրինական ոչինչ չկա, որ զբաղվել և զբաղվելու եմ ազգային գործունեությամբ: Բոլոր հանդիպումներին իրենցից ներկա էր առնվազն երկու հոգի: Տարան նաև «Կրակեմ Հրաչի» մոտ, որը չնայած ինձ ծանոթ էր, սակայն որոշ դիստանցիա էր պահում: Նա նույնպես հարձակվեց ընդդիմության վրա, ասաց. «Ի՞նչ գործ ունես ընդդիմության հետ, դրանք ո՞վ են, չես էլ պատկերացնում, թե ինչ ուժ ունենք, դրանց ձգմելու ենք» և ձեռքի շարժումով ցույց տվեց, թե ինչպես են ոչնչացնելու ընդդիմությանը: Բոլոր հանդիպումների ժամանակ հստակ հայտարարել եմ, որ գործունեությունս շարունակելու եմ և ոչ ոք ինձ արգելելու իրավունք չունի:

12. Որոնք են Ձեր կարծիքով Ձեր դեմ քրեական գործ հարուցելու իրական շարժառիթները:

Հայտնի զույգը մեկից ավելի պատճառներ ունի ինձ չեզոքացնելու համար:

Տարիների աշխատանքի ընթացքում Հայաստանում հաջողվել է ձևավորել մի մթնոլորտ, երբ ազատագրված տարածքների հանձնումը բավական դժվարացել է: Այնպես է ստացվել, որ այդ տարածքների հանձնմանը խոչընդոտող ուժը հանրային գիտակցության մեջ նույնացվում է անվանս հետ: Ուստի որոշ մարդկանց կարող է թվալ, որ ինձ ձերբակալելով հնարավոր է ազգադավ այդ քայլին ընդդիմացողների կամքը կոտրել: Չեմ կարծում, թե ընտրական օրերին որևէ մեկը կհամարձակվի տարածք հանձնել: Սակայն հետո, եթե իշխանություններին հաջողվի կեղծիքներով վերարտադրվել, և միջազգային հանրության քննադատության ներքո նրանք ստիպված լինեն զիջումների գնալ Ղարաբաղի հարցում, այդժամ վարչախումբը կարող է ռիսկի գնալ և ինչևոր բանի դիմաց փորձի տարածքները հանձնել:

Մեկ այլ դավաճանություն արդեն տեղի է ունենում Ջավախքում: Տարածաշրջանային հաղորդակցային ծրագրերի անվան տակ Վրաստանը փաստորեն թուրքերին և Թուրքիային է հանձնում Ջավախքը: Օսկանյանները խեղճուկրակ ձևով դեմ են արտահայտվում միայն Կարս-Ախալքալաքին, սակայն, ի վերջո, համակերպվում են նաև այդ փաստի հետ: Իսկ ԱԱԾ-ն, Վրաստանի իշխանությունների խնդրանքով և առանց միջոցների միջև խտրականություն դնելու, օգնում է չեզոքացնել ջավախքյան այն ուժը, որը Կարս-Ախալքալաքը և մյուս պանթուրքական ծրագրերը խափանելու իրական հնարավորություն ուներ: Մենք բնականաբար չէինք կարող չհամագործակցել ջավախքյան ազգային ուժերի հետ և ոմանք կարող են մտածել, թե ինձ ձերբակալելով ջավախքի մեր ընկերներին կտրում են թիկունքից:

Սակայն ոչ Արցախի և ոչ էլ Ջավախքի խնդիրները իմ ձերբակալության ուղղակի պատճառները չեն: Առաջնահերթ պատճառը ընտրություններն են: Մենք շատ լավ գիտակցում ենք, որ թե Արցախի և թե Ջավախքի հարցում այս ընտրություններից հետո ստեղծված իրավիճակը շատ կարևոր է: Բացի այդ հրատապ է դարձել ներքին բարոյական մթնոլորտը բարեփոխելու խնդիրը: Ուստի որոշել էինք, որոշ չափով նաև նախապատրաստվել էինք և հայտարարեցինք, որ բռնելու ենք կեղծարար ձեռքը և թույլ չենք տալու, որ ձեռք բարձրացնեն ժողովրդի վրա: Դրա համար անհրաժեշտ էր կազմակերպվել և մենք աշխատում էինք այդ ուղղությամբ: Մենք ակնկալիքներ չունեինք այդ ընտրություններից, այլ համախմբվում էինք ծառայելու համար: Սա էր հիմնականը և այն նոր երևույթը, որ սարսափեցրեց իշխանություններին:

Բացի այդ, մենք ինտենսիվ շփումներ և որոշակի ազդեցություն ունեինք որպես ընդդիմադիր հանդես եկող քաղաքական ուժերի վրա: Որոշների հետ մեր կապերը բավականին սերտ էին և վերարտադրվել փորձող իշխանությունները դրանում նույնպես կարող էին վտանգ տեսնել:

13. Եթե առկա է քաղաքական պատվեր, ապա Ձեր կարծիքով ովքեր են շահագրգիռ անձերն ու պատվիրատուները:

Քաղաքական պատվեր միանշանակ առկա է: Հայտնի զույգը դրա պատասխանատվությունը հավասարապես է կիսում:

Այսօր, մարտի 6-ին, Ժիրայր Սէֆիյանի և Վարդան Մալխասյանի ձերբակալության իրական պատճառները ուսումնասիրող պատգամավորական խմբի խնդրանքով, Ռազմավարական և ազգային հետազոտությունների ազգային կենտրոնը կազմակերպել էր կլոր սեղան:

Պատգամավորական խմբի անդամներ Արամ Գասպարի Սարգսյանը, Հմայակ Հովհաննիսյանը և Ստեփան Ջաքարյանը ներկայացրեցին իրենց նախնական դիտարկումները՝ եզրակացնելով, որ այն բացառապես քաղաքական պատճառներ ունի:

Քրեական գործի, մասնավորապես Ժիրայր Սէֆիյանին և Վարդան Մալխասյանին կալանքի տակ պահելու, իրավական հիմքերի բացակայության մասին խոսեց փաստաբան Վահե Գրիգորյանը:

Նախքան մտքերի փոխանակությունը հրապարակվեցին Ժիրայր Սէֆիյանի պատասխանները պատգամավորական խմբի հարցերին: Վարդան Մալխասյանին համանման հարցեր չեն ուղղվել, որովհետև, ի տարբերություն Սէֆիյանի, նա պատասխանել է քննության մի քանի հարցերին, որից հետո, ըստ էության, նրա նկատմամբ քննչական գործողությունները դադարել են:

Ի թիվս այլոց իրենց կարծիքներն արտահայտեցին պատգամավորներ Հրանտ Խաչատրյանը, Ալբերտ Բազեյանը, մարդու իրավունքների առաջին պաշտպան Լարիսա Ալավերդյանը, ակադ. Լենսեր Աղալովյանը, գրող Հրաչո Մաթևոսյանը, ԼՂՀ ՊԲ հրամանատարի նախկին տեղակալ Գարեգին

Ղազարյանը, ՀԱՄ առաջնորդ Արմեն Ավետիսյանը: «Զավախք» խորհրդի անդամ Սարգիս Զորանյանը որպես ժիրայրի ձերբակալության կարևոր պատճառ առանձնացրեց նրա աջակցությունը Զավախքի ազգային ուժերին:

Վերջում ցուցադրվեց ժիրայր Սէֆիլյանի «Հայ կամավորականների համախմբման» դեկտեմբերյան հավաքում ունեցած ելույթի տեսագրությունը, որը առիթ է հանդիսացել նրան հետապնդելու համար: Ելույթի ցուցադրությունից հետո պատգամավոր Գագիկ Կոստանոյանը հայտարարեց, որ դրանում 301 հոտվածի որևէ հանցակազմ չկա: Հնչեց ժիրայրի ելույթի ներքո՝ նրանում առկա կոչերին միանալու ստորագրահավաքի առաջարկություն:

Ելույթներում առկա կարծիքները հաշվի կառնվեն պատգամավորական խմբի վերջնական զեկույցում: Մինչ այդ խումբը պատրաստվում է այցելել Երևան-Կենտրոն մեկուսարան և կազմակերպել այլ քննարկումներ:

ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ